

KRAJOWY ZWIĄZEK SPÓŁDZIELNI MLECZARSKICH
ZWIĄZEK REWIZYJNY

CODEX STANDARD

wersja polska

CODEX STAN 283-1978
wersja polska 2011

OGÓLNY CODEX STANDARD - SER

CODEX GENERAL STANDARD FOR CHEESE

Publikowane za zgodą
Food and Agriculture Organization of the United Nations
przez
Krajowy Związek Spółdzielni Mleczarskich – Związek Rewizyjny

Standardy kodeksowe włączone do niniejszego dokumentu były oryginalnie publikowane przez Food and Agriculture Organization of the United Nations (Organizację ds. Wyżywienia i Rolnictwa ONZ) i World Health Organization (Światową Organizację Zdrowia). Niniejsze polskie tłumaczenie i adaptacja zostało przygotowane przez Krajowy Związek Spółdzielni Mleczarskich – Związek Rewizyjny. W przypadku rozbieżności w tłumaczeniach Standardów obowiązuje język oryginału.

Opracowanie wersji polskiej Standardu finansowane z Funduszu Promocji Mleka

© Krajowy Związek Spółdzielni Mleczarskich, Warszawa 2011 (niniejsze wydanie)

© Copyright in the original Codex Standards lies with the Food and Agriculture Organization of the United Nations and World Health Organization.

Poprzednio CODEX STAN A-6-1978, przyjęty w 1978, rewizja 1999, zmiany 2006, 2008, 2010.

Przedmowa

Niniejszy Standard został przetłumaczony przez Krajowy Związek Spółdzielni Mleczarskich – Związek Rewizyjny z udziałem ekspertów krajowych z Komitetu Technicznego PKN nr 35 ds. Mleka i Przetworów Mlecznych.

Krajowy Związek pragnie przekazać wszystkim zainteresowanym tłumaczenia Standardów kodeksowych, wytycznych, zaleceń czy innych dokumentów Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO (**zbiór Codex Alimentarius**). Organizacja FAO/WHO jest największym światowym forum w zakresie bezpieczeństwa i jakości żywności. Z uwagi na szeroką reprezentację w pracach kodeksowych organizacji rządowych, w tym Polski i Unii Europejskiej, tworzone Standardy czy inne dokumenty są powszechnie akceptowane i praktykowane, zwłaszcza w handlu międzynarodowym żywnością, w tym przetworami mlecznymi.

Część przepisów, na przykład w odniesieniu do substancji dodatkowych dozwolonych, jest niezgodna z prawodawstwem unijnym w danym zakresie, co zostało zaznaczone w komentarzach bezpośrednio w treści Standardu.

Niniejszy dokument obejmuje tłumaczenie kodeksowego Standardu CODEX STAN 283-1978 Codex General Standard for Cheese z komentarzami krajowych ekspertów. Oryginał jest dostępny na stronie www.codexalimentarius.net.

CODEX STAN 283-1978 Codex General Standard for Cheese był poprzedzony następującymi dokumentami: CODEX STAN A-6-1978, przyjęty w 1978, rewizja 1999, zmiany 2006, 2008, 2010.

Komentarze krajowych ekspertów dotyczą:

- wykazania różnic w stosunku do prawa Unii Europejskiej bądź wskazania na przepisy odrębne, w szczególności w zakresie dozwolonych substancji dodatkowych, zanieczyszczeń mikrobiologicznych i innych,
- praktycznie stosowanych w Polsce technologii, technik lub ich modyfikacji,
- polskiego nazewnictwa przetworów mlecznych,

-
- terminologii,
  - innych praktyk stosowanych w Polsce.

Komentarze ekspertów krajowych są ujęte w odnośnikach oznaczonych symbolem ^{K...} ze wskazaniem kolejnego numeru i umieszczone w treści Standardu.

Wszystkie powoływane w Standardzie dokumenty mają pozostawione oryginalne tytuły.

Załącznik krajowy do niniejszego Standardu zawiera tłumaczenia na język polski tytułów powoływanych dokumentów jak również wskazanie wszystkich dotychczasowych zmian i rewizji.

OGÓLNY CODEX STANDARD - SER

CODEX STAN 283-1978

1 ZAKRES

Standardem objęto wszystkie produkty, przeznaczone do bezpośredniej konsumpcji lub do dalszego przetwarzania, zgodnie z definicją sera w Sekcji 2 niniejszego Standardu. W odniesieniu do postanowień niniejszego Standardu, standardy dla indywidualnych serów lub grup takich serów mogą zawierać wymagania, które są bardziej szczegółowe niż zawarte w niniejszym Standardzie i w takich przypadkach te szczegółowe wymagania powinny być także stosowane.

2. OPIS

2.1. Ser jest to produkt dojrzewający lub niedojrzewający, miękki, półtwardy, twardy lub bardzo twardy, który może być powlekany i w którym stosunek białek serwatkowych do kazeiny nie przekracza poziomu takiego jak w mleku, otrzymany przez:

(a) pełną lub częściową koagulację białek mleka pełnego, mleka odtłuszczonego, mleka częściowo odtłuszczonego, śmietanki, śmietanki serwatkowej lub maślanki lub jakiegokolwiek kombinacji tych surowców, przez działanie podpuszczki lub innych odpowiednich czynników koagulujących i przez częściowe odczerpanie serwatki będącej rezultatem koagulacji, uwzględniając przy tym zasadę, że rezultatem końcowym wyrobu sera jest koncentracja białek mleka (w szczególności części kazeinowej) oraz, że w konsekwencji zawartość białka w serze będzie znacząco wyższa niż zawartość białka w mieszaninie powyższych surowców, z których ser był wyprodukowany; i/lub:

(b) procesy technologiczne, obejmujące koagulację białek mleka i/lub produktów otrzymanych z mleka, które dają produkt końcowy o podobnych fizycznych, chemicznych i organoleptycznych cechach jak produkt zdefiniowany zgodnie z (a).

2.1.1. Ser dojrzewający jest to ser, który w krótkim czasie po produkcji nie jest gotowy do konsumpcji, lecz powinien być przetrzymany tak długo, w odpowiedniej temperaturze i w odpowiednich innych warunkach, aby zaszły w nim niezbędne biochemiczne i fizyczne przemiany charakteryzujące dany ser.

- 2.1.2. Ser dojrzewający pleśniowy jest to ser dojrzewający, w którym dojrzewanie dokonuje się głównie przez rozwój charakterystycznej pleśni przerastającej masę sera i/lub porastającej jego powierzchnię.
- 2.1.3. Ser niedojrzewający, włączając ser świeży, jest to ser, który jest gotowy do konsumpcji w krótkim czasie po wyprodukowaniu.

3. PODSTAWOWY SKŁAD I PARAMETRY JAKOŚCIOWE

3.1 Surowce

Mleko i/lub produkty otrzymywane z mleka.

3.2 Dozwolone składniki

- kultury starterowe nieszkodliwych bakterii kwasu mlekowego i/lub bakterii wytwarzających aromat oraz kultury innych nieszkodliwych mikroorganizmów
- bezpieczne i odpowiednie enzymy
- chlorek sodu
- woda do picia

4. DODATKI DO ŻYWNOŚCI ^{K1}

Mogą być używane tylko dodatki do żywności wymienione na poniższej liście i tylko w ramach wyszczególnionych limitów.

Sery niedojrzewające

Zgodnie z wymienionymi w *Codex Standard for Unripened Cheese Including Fresh Cheese*.

Sery w solance

Zgodnie z wymienionymi w *Codex Standard for Cheeses in Brine* (CODEX STAN 208-1999).

Sery dojrzewające, włącznie z serami dojrzewającymi pleśniowymi

Dodatki do żywności, które nie są wymienione poniżej, ale są przewidziane w kodeksowych standardach indywidualnych dla rodzajowych serów dojrzewających, mogą być także używane do podobnych typów sera w ramach limitów wyspecyfikowanych w tych standardach.

---

^{K1} **Komentarz ekspertów krajowych:** UWAGA OGÓLNA DO DODATKÓW DO ŻYWNOŚCI Nazewnictwo, stosowanie i maksymalne poziomy dodatków do żywności nie są zgodne z obowiązującymi przepisami prawa Unii Europejskiej i krajowymi.

Numeracja INS ^{K2}	Nazwa dodatku do żywności	Najwyższy dopuszczalny poziom
Barwniki		
100	Kurkuminy (dla serów z jadalną skórka)	Limitowany przez GMP ^{K3}
101	Ryboflawiny	Limitowany przez GMP
120	Karminy (tylko do serów o czerwonej marmurkowatości)	Limitowany przez GMP
140	Chlorofil (tylko do serów o zielonej marmurkowatości)	Limitowany przez GMP
141	Chlorofile, kompleksy miedziowe	15 mg/kg
160a(i)	Karoten, <i>beta</i> - (syntetyczny)	25 mg/kg
160a(ii)	Karoteny, <i>beta</i> - (roślinne)	600 mg/kg
160b(ii)	Ekstrakty annato, na bazie norbiksyny	50 mg/kg
160c	Ekstrakt z papryki	Limitowany przez GMP
160e	Karotenal, <i>beta</i> - apo-8'-	35 mg/kg
160f	Kwas karotenowy, ester etylowy, <i>beta</i> -apo-8'-	35 mg/kg
162	Czerwień buraczana	Limitowany przez GMP
171	Dwutlenek tytanu	Limitowany przez GMP
Regulatory kwasowości		
170	Węglany wapnia	Limitowany przez GMP
504	Węglany magnezu	
575	Lakton kwasu glukonowego	
Substancje konserwujące		
200	Kwas sorbowy	3 000 mg/kg liczony jako kwas sorbowy
201	Sorbinian sodu	
202	Sorbinian potasu	
203	Sorbinian wapnia	

^{K2} **Komentarz ekspertów krajowych:** INS jest skrótowcem International Numbering System.

^{K3} **Komentarz ekspertów krajowych:** GMP jest skrótowcem Good Manufacture Practice (w języku polskim: Dobra Praktyka Produkcyjna).

234	Nizyna	12.5 mg/kg
239	Heksametylenotetraamina (tylko do Provolone)	25 mg/kg, wyrażona jako formaldehyd
251	Azotan sodu	50 mg/kg, wyrażony jako NaNO_3
252	Azotan potasu	
280	Kwas propionowy	3 000 mg/kg, liczony jako kwas propionowy
281	Propionian sodu	
282	Propionian wapnia	
1105	Lizozym	Limitowany przez GMP
<i>Wyłącznie do pielęgnacji powierzchni/skórki:</i>		
200	Kwas sorbowy	1 000 mg/kg pojedynczo lub w kombinacji, liczony jako kwas sorbowy
202	Sorbinian potasu	
203	Sorbinian wapnia	
235	Natamycyna (pimarycyna)	2 mg/dm ² powierzchni. Niebecna na głębokości 5 mm
Inne dodatki		
508	Chlorek potasu	Limitowany przez GMP
Ser pasterkowany, krojony, wiórkowany lub tarty		
Substancje przeciwzbrylające		
460	Celulozy	Limitowany przez GMP
551	Dwutlenek krzemu, amorficzny	10 000 mg/kg pojedynczo lub w kombinacji. Krzemiany liczone jako dwutlenek krzemu
552	Krzemian wapnia	
553	Krzemiany magnezu	
554	Krzemian glinowo-sodowy	
555	Krzemian glinowo-potasowy	
556	Krzemian glinowo-wapniowy	
559	Krzemian glinu	
560	Krzemian potasu	
Substancje konserwujące		
200	Kwas sorbowy	1 000 mg/kg pojedynczo lub w kombinacji, liczony jako kwas sorbowy
202	Sorbinian potasu	
203	Sorbinian wapnia	

---

5. ZANIECZYSZCZENIA ^{K4}

Produkty objęte tym Standardem powinny być w zgodności z najwyższymi dopuszczalnymi poziomami pozostałości, które zostały określone dla produktu w *General Standard for Contaminants and Toxins in Food and Feed* (CODEX STAN 193-1995).

Mleko stosowane w produkcji produktów objętych wymaganiami tego Standardu powinno być w zgodności z najwyższymi dopuszczalnymi poziomami pozostałości, które zostały określone dla mleka w *General Standard for Contaminants and Toxins in Food and Feed* (CODEX STAN 193-1995) oraz z najwyższymi dopuszczalnymi poziomami pozostałości leków weterynaryjnych i pestycydów określonymi dla mleka przez CAC (Codex Alimentarius Commission - Komisję Kodeksu Żywnościowego).

6. HIGIENA ^{K5}

Zaleca się, aby produkty objęte wymaganiami tego Standardu były przygotowane i traktowane zgodnie z odpowiednimi wymaganiami zawartymi w *Recommended International Code of Practice - General Principles of Food Hygiene* (CAC/RCP 1-1969), *Code of Hygienic Practice for Milk and Milk Products* (CAC/RCP 57-2004) i innymi pozwiązanymi dokumentami jak Codex of Hygienic Practice i Codex of Practice. Produkty powinny spełniać wszystkie mikrobiologiczne kryteria ustalone zgodnie z *Principles for the Establishment and Application of Microbiological Criteria for Foods* (CAC/GL 21-1997).

7. ZNAKOWANIE ^{K6}

Oprócz wymagań *General Standard for the Labelling of Prepackaged Foods* (CODEX STAN 1-1985) oraz *General Standard for the Use of Dairy Terms* (CODEX STAN 206-1999), stosuje się następujące szczegółowe wymagania:

7.1 Nazwa produktu

Nazwą produktu powinien być ser. Jednakże słowo „ser” może być pominięte w znakowaniu indywidualnych rodzajów serów opisanych przez szczegółowe standardy kodeksowe, a przy braku powyższych, dla indywidualnych nazw wyspecyfikowanych w przepisach prawa krajowego, w którym produkt jest sprzedawany, pod warunkiem że brak tego określenia nie wprowadza w błąd odnośnie charakteru produktu.

---

^{K4} **Komentarz ekspertów krajowych:** UWAGA OGÓLNA DO ZANIECZYSZCZEŃ W zakresie zanieczyszczeń w Polsce obowiązują wymagania zgodne z przepisami prawa Unii Europejskiej i krajowego.

^{K5} **Komentarz ekspertów krajowych:** UWAGA OGÓLNA DO HIGIENY W zakresie higieny w Polsce obowiązują wymagania zgodne z przepisami prawa Unii Europejskiej i krajowego. Powołane w niniejszym Standardzie dokumenty kodeksowe (zalecenia, przewodniki) mogą być pomocne w realizowaniu obowiązujących wymagań.

^{K6} **Komentarz ekspertów krajowych:** UWAGA OGÓLNA DO ZNAKOWANIA W zakresie znakowania w Polsce obowiązują wymagania zgodne z przepisami prawa Unii Europejskiej i krajowego. Jednakże niniejszy Standard podaje dodatkowe, bardziej szczegółowe wymagania, które nie są objęte obowiązującymi przepisami.

7.1.1 W przypadku gdy produkt nie jest oznaczony nazwą indywidualną, ale wyłącznie nazwą „ser”, nazwie może towarzyszyć właściwe określenie spośród podanych w poniższej tabeli:

PODZIAŁ SERÓW ZE WZGLĘDU NA TWARDOŚĆ I SPOSÓB DOJRZEWANIA		
Ze względu na twardość:		Ze względu na sposób dojrzewania: Określenie 2
MFFB % ^{K7}	Określenie 1	
< 51	Bardzo twardy	Dojrzewający
49-56	Twardy	Pleśniowy dojrzewający
54-69	Zwięzły/Półtwardy	Niedojrzewający/Świeży
> 67	Miękki	W solance

MFFB – procentowa zawartość wody w masie beztłuszczowej, tj.:

$$\frac{\text{Masa wody w serze}}{\text{Masa całkowita sera} - \text{Masa tłuszczu w serze}} \times 100$$

Przykład:

Nazwa sera o zawartości wody w masie beztłuszczowej 57%, który dojrzewa w sposób podobny do sera Danablu powinna być następująca:

„Ser pleśniowy dojrzewający zwięzły lub ser zwięzły pleśniowy dojrzewający.”

7.2 Deklaracja zawartości tłuszczu mlecznego

Zawartość tłuszczu mlecznego powinna być zadeklarowana w sposób akceptowany w kraju sprzedaży finalnemu konsumentowi albo (i) jako procent masy, (ii) jako procent tłuszczu w suchej masie, albo (iii) w gramach na porcję określoną ilościowo na etykiecie pod warunkiem podania liczby porcji.

Ponadto, mogą być stosowane następujące określenia:

Pełnotłusty	(jeśli zawartość FDM ^{K8} jest równa lub większa niż 60%);
Tłusty	(jeśli zawartość FDM jest równa lub większa niż 45% ale mniejsza niż 60%);
Półtłusty	(jeśli zawartość FDM jest równa lub większa niż 25% ale mniejsza niż 45%);
Częściowo odtłuszczony	(jeśli zawartość FDM jest równa lub większa niż 10% ale mniejsza niż 25%);
Chudy	(jeśli zawartość FDM jest mniejsza niż 10%)

^{K7} **Komentarz ekspertów krajowych:** MFFB jest skrótowcem utworzonym od „moisture on a fat-free basis” – oznacza procentową zawartość wody w masie beztłuszczowej.

^{K8} **Komentarz ekspertów krajowych:** FDM jest skrótowcem utworzonym od „fat in dry matter” – oznacza procentową zawartość tłuszczu w suchej masie.

7.3 Określenie daty

Niezależnie od ustaleń Sekcji 4.7.1 Standardu *General Standard for the Labelling of Prepackaged Foods* (CODEX STAN 1-1985), data minimalnej trwałości nie musi być deklarowana przy znakowaniu zwięzłych, twardych i bardzo twardych serów, które nie są pleśniowymi/miękkimi dojrzewającymi serami i które nie są przeznaczone do zakupu przez finalnego konsumenta: w takich przypadkach musi być deklarowana data produkcji.

7.4 Znakowanie opakowań niedetalicznych

Informacja wymagana w Sekcji 7 niniejszego Standardu i w Sekcjach 4.1 do 4.8 Standardu *General Standard for the Labelling of Prepackaged Foods* (CODEX STAN 1-1985) oraz, jeśli to konieczne, instrukcja przechowywania, powinna być podana albo na kontenerze albo w dokumentach towarzyszących, z wyjątkiem tego, że nazwa produktu, identyfikacja partii, i nazwa i adres producenta lub paczkującego powinna być podana na opakowaniu niedetalicznym, a w przypadku braku takiego na serze. Jednakże, identyfikacja partii i nazwa oraz adres producenta lub paczkującego mogą być zastąpione znakiem identyfikacyjnym, pod warunkiem, że taki znak razem z dokumentami towarzyszącymi jest łatwy do zidentyfikowania.

8. METODY POBIERANIA PRÓBEK I METODY BADAŃ^{K9}

Patrz CODEX STAN 234-1999

ZAŁĄCZNIK

SKÓRKA SERA

Podczas dojrzewania uformowanego ziarna serowego w naturalnych warunkach lub w środowisku, w którym wilgotność powietrza i możliwie skład powietrza są kontrolowane, powierzchnia sera przekształca się w częściowo zamkniętą warstwę o mniejszej zawartości wody. Ta część sera jest nazywana **skórką**. Skórka jest utworzona z masy serowej, która na początku dojrzewania ma taki sam skład jak wewnętrzna część sera. W wielu przypadkach solenie sera zapoczątkowuje formowanie się skórki. Na skutek wpływu gradientu soli w solance, tlenu, wysychania i innych oddziaływań skórka sukcesywnie zmienia w pewnym stopniu swój skład w stosunku do wnętrza sera i często wykazuje smak bardziej gorzki.

Podczas lub po dojrzewaniu skórka sera może być specjalnie lub naturalnie zasiedlona pożądanymi mikroorganizmami, na przykład *Penicillium candidum* lub *Brevibacterium*

---

^{K9} **Komentarz ekspertów krajowych:** UWAGA OGÓLNA W zakresie metod pobierania próbek i metod badań w Unii Europejskiej stosuje się głównie metody opisane w normach europejskich EN oraz w normach międzynarodowych ISO.

---

linens. Powstała w wyniku tego warstwa, w pewnych przypadkach określana jako **maż**, tworzy część skórki.

Ser bez skórki dojrzewa przy użyciu powłoki do dojrzewania. Zewnętrzna część takiego sera nie tworzy skórki o niższej zawartości wody, aczkolwiek wpływ światła może oczywiście powodować pewne różnice w porównaniu do wewnętrznej części.

POWIERZCHNIA SERA

Określenie „**powierzchnia sera**” jest używane w odniesieniu do zewnętrznej warstwy sera lub części sera nawet w formie plasterkowanej, wiórkowanej lub mielonej. Określenie to obejmuje zewnętrzną część całego sera, bez względu na to czy skórka została uformowana czy też nie.

POWŁOKI SERA

Ser może być powlekany przed dojrzewaniem, w czasie procesu dojrzewania lub po zakończonym dojrzewaniu. Gdy powlekanie jest stosowane w czasie dojrzewania, celem powlekania jest regulowanie zawartości wody sera i zabezpieczenie sera przed mikroorganizmami.

Powlekanie sera po zakończeniu dojrzewania jest wykonywane w celu zabezpieczania sera przed mikroorganizmami i innymi zanieczyszczeniami, żeby chronić ser przed fizycznymi uszkodzeniami podczas transportu i dystrybucji i/lub w celu nadania serowi specyficznego wyglądu (np. zabarwienia).

Powłoka sera może być łatwo odróżniona od skórki, gdyż powłoki są z innego materiału niż ser i bardzo często istnieje możliwość usunięcia powłoki poprzez szcztokowanie, starcie lub oderwanie.

Ser może być powlekany:

- powłoką, bardzo często polioctanowinyłową, ale także z innego tworzywa sztucznego lub materiału wykonanego z naturalnych składników, która pomaga regulować wilgotność podczas dojrzewania i zabezpiecza ser przed mikroorganizmami (np. powłoki do dojrzewania)¹.
- warstwą, najczęściej wosku, parafiny lub tworzywa sztucznego, która normalnie jest nieprzepuszczalna dla wody, w celu zabezpieczenia sera po dojrzewaniu przed mikroorganizmami i przed fizycznymi uszkodzeniami podczas handlu detalicznego i w pewnych wypadkach wsparcia prezentacji sera.

---

¹ Gluten z pszenicy lub produkty z białka pszenicy nie powinny być stosowane dla celów technologicznych tj. powlekanie lub przetwórstwo żywności, która naturalnie nie zawiera glutenu – *Codex Standard for Wheat Protein Products including Wheat Gluten (CODEX STAN 163-1987)*.

ZAŁĄCZNIK KRAJOWY**Spis dokumentów powołanych w niniejszym Standardzie**

Codex Group Standard for Unripened Cheese including Fresh Cheese – Grupowy Codex Standard - Niedojrzewające Sery włącznie z Serem Świeżym (CODEX STAN 221-2001, ostatnia zmiana 2010)

Codex Standard for Cheeses In Brine – Codex Standard – Sery w Solance (CODEX STAN 208-1999, ostatnia zmiana 2010)

Codex General Standard for Use of Dairy Terms – Ogólny Codex Standard - Stosowanie Terminów Mleczarskich (CODEX STAN 206-1999)

Codex General Standard for Contaminants and Toxins in Foods and Feed - Ogólny Codex Standard – Zanieczyszczenia i Toksyiny w Żywności i Paszach (CODEX STAN 193-1995, ostatnia zmiana 2010)

Recommended International Code of Practice - General Principles of Food Hygiene – Zalecany Międzynarodowy Kodeks Praktyk – Ogólne Zasady Dotyczące Higieny Żywności (CAC/RCP 1-1969, rewizja 4-2003)

Code of Hygienic Practice for Milk and Milk Products – Kodeks Praktyki Higienicznej - Mleko i Przetwory Mleczne (CAC/RCP 57-2004, ostatnia zmiana 2009)

Principles for the Establishment and Application of Microbiological Criteria for Foods – Zasady Wprowadzania i Stosowania Kryteriów Mikrobiologicznych dla Żywności (CAC/GL 21-1997)

Codex General Standard for the Labeling of Prepackaged Foods – Ogólny Codex Standard – Znakowanie Żywności Opakowanej (CODEX STAN 1-1985, ostatnia zmiana 2010)

Recommended Methods of Analysis and Sampling - Zalecane Metody Analiz i Pobierania Próbek (CODEX STAN 234-1999, ostatnia zmiana 2009)

Codex Standard for Wheat Protein Products including Wheat Gluten – Codex Standard – Produkty Białkowe z Pszenicy włączając Gluten z Pszenicy (CODEX STAN 163-1987, rewizja 1-2001)